

7/2713

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02-610- 886
Konu : Yazılı Soru Önergesi

96 HAZİRAN 2008

7859

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 07.04.2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-4979 sayılı yazısı.

Mersin Milletvekili Sayın Behiç ÇELİK'in tarafıma tevcih ettiği, 7/2713 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, BOTAŞ Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.


Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN BEHİÇ ÇELİK'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVAPLARI
(7/2713)

SORULAR 1,2: 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ve 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu. onaylı sınırları içerisinde doğalgaz şebekesini yapma ve işletme, doğalgazı toptan alıp perakende satma yetkisini OSB'lere verilmiştir. OSB'lerde sanayicilerin doğalgaz ihtiyacını karşılayabilmek için, kendi imkanlarıyla veya kredi kullanarak doğalgaz dağıtım şebekeleri yapmışlardır. Bu yatırım ve işletme maliyetleri BOTAŞ'ın OSB'lere uyguladığı. önceleri %6 lara varan, Mart 2005'ten sonra %3'e düşürülen tarife farklarından karşılanmaktaydı. Ancak OSB'lerin iskonto oranı mart 2008'den geçerli olmak üzere BOTAŞ tarafından %1 e düşürülmektedir.

Bu durumda ülkemizde önemli bir üretim ve istihdam kaynağı olan OSB'lerin Şebeke yatırımı, bakım, onarım, malzeme, personel, endeks alımı, fatura basımı ve dağıtımı, hat ve okuma kayıpları v.b. ciddi gider kayıpları ile nasıl işletmecilik yapması beklenmektedir?

Ülkemizin daha fazla üretim ve istihdama ihtiyaç duyduğu bugünlerde, OSB'lerce çok daha az oranda kullanılan elektrik piyasasında %10 civarında iskonto uygulanırken, çok daha yoğun olarak kullanılan doğalgaz piyasasında %1 iskonto uygulanarak üretim mahiyetlerinin artırılması OSB'lerin sağladığı üretim ve istihdamı nasıl etkileyecektir? BOTAŞ tarafında gerçekleştirilen bu uygulama çerçevesinde uygulamanın muhatabı olan OSB'lerin görüşleri alınmış mıdır? Bu uygulama için Bakanlığınızın görüşü alındı ise konu ile ilgili görüşünüz ne olmuştur?

- Bakanlığınızca 4562 sayılı Kanun ile OSB'lerde enerji maliyetlerini azaltıcı tedbirlerin alınması yönünde bir düzenleme çalışması yapılması planlanmakta mıdır?

CEVAPLAR 1,2: Bilindiği üzere, 4646 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte BOTAŞ'ın doğal gaz satış faaliyetlerindeki tekel konumu sona ermiş ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan aldığı Lisanslarla bir piyasa oyuncusu olarak faaliyetlerini sürdürmeye başlamıştır.

Sözkonusu Kanun ile doğal gaz piyasa faaliyetlerini düzenleme ve denetleme görevi de Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na verilmiştir. BOTAŞ'ın bir piyasa oyuncusu olarak tüketicilere uyguladığı tarifeler de EPDK'nın almış olduğu Kararlar çerçevesindedir. Doğal gaz mevzuatında müşteriler yıllık tüketim miktarlarına göre abone ve serbest tüketici olarak kategorilere ayrılmıştır. Abonelerin kullandıkları doğal gazı kendi bölgelerindeki dağıtımdan sorumlu dağıtım şirketinden alma mecburiyetleri vardır. Serbest tüketiciler ise tedarikçisini seçme hakkına sahiptir. Ancak, mevzuat ve EPDK'nın düzenlemeleri gereğince serbest tüketici konumunda olsa dahi, bir dağıtım bölgesinde olup, o bölgeden sorumlu dağıtım şirketinin mülkiyet ve işletme sorumluluğundaki şebekeden gaz alan serbest tüketiciye gazın taşıma ve teslimi dağıtım şirketince yapılmaktadır.

Diğer taraftan, BOTAŞ, 4646 sayılı Kanun'un Geçici 2. maddesi gereği doğal gaz alım kontratlarının devir ihalesine çıkmış ve yıllık 4 Milyar m³'lük kısmı için ihalede geçerli teklif veren özel sektör şirketleri ile devir sözleşmeleri imzalanmıştır. Dolayısıyla, BOTAŞ'ın doğal gaz tedarikçisi olarak da tekel konumu fiilen sona ermiştir.

Geçmişten günümüze doğal gaz satış tarifelerinin gelişimi incelendiğinde ise, doğal gaz kullanımının yaygınlaştırılması sürecinde başlatılan yatırım çalışmaları ile birlikte potansiyel sanayi tüketicilerini doğal gaz kullanımına teşvik etmek üzere doğal gaz satış fiyatlarında kullanım amacı ve tüketim miktarlarına göre sınıflandırmalar yapılarak değişik fiyat uygulamalarına gidildiği görülecektir. Bu kapsamda, doğal gazın buhar, proses, elektrik üretimi amaçlı ve konutlarda kullanım olmak üzere isimlendirilen kategoriler ve sanayi sektöründe kullanım miktarı arttıkça fiyatta indirimler öngören tüketim kategorileri oluşturulmuştur.

Söz konusu uygulamalar kapsamında Organize Sanayi Bölgelerine yönelik olarak da BOTAŞ'ın OSB'lere toptan gaz satış fiyatında indirimli tarifeler uygulanmıştır. Ancak, söz konusu tarifeler ve indirimler ilgili dönemlerde yürürlükteki mevzuat ve pazar koşulları da dikkate alınarak zaman zaman yeni düzenlemelere tabi tutulmuş ve potansiyel sanayi tüketicilerinin doğal gaz kullanabilmeleri için yapacakları yatırımların geri dönüşlerinin daha kısa sürelerde gerçekleşmesine imkan sağlanmıştır. Buna ilaveten, doğal gazın Organize Sanayi Bölgelerine kadar ulaştırılması için gerekli iletim hatları BOTAŞ tarafından inşa edilmiştir.

Ayrıca, BOTAŞ'ca yapılan uygulamalar, doğal gazın ülke sathında mümkün olduğunca tüm potansiyel sanayi tüketicilerine biran evvel ulaştırılarak, çevre dostu, yüksek verimli ve en ekonomik bu enerji kaynağının yaygın bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve teşvik etmek üzere yapılan uygulamalar olup, temelinde ticari bir yönü bulunan bu faaliyete ilişkin geçmiş uygulamaların taraflar arasında bir müktesep hak oluşturmayacağı bilinmektedir. Bunun yanı sıra, 4646 sayılı Kanun ile çerçevesi çizilmiş ve ikincil mevzuatla düzenlenmiş doğal gaz piyasası faaliyetlerinde uyulması zorunlu hususlar olarak, serbest piyasa rekabet koşullarına aykırı düşecek ve çapraz sübvansiyona yol açacak uygulamalardan kaçınılması gerekliliği de göz ardı edilmemesi gereken bir husustur.

4646 sayılı Kanun, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun çıkardığı Yönetmelik ve Kurul Kararları ile yeniden düzenlenen doğal gaz piyasasında doğal gaz faaliyetleri ayrıştırılmış, yetki ve sorumluluklar belirlenmiş ve piyasanın serbestleştirilmesi sürecine girmiş bulunmaktadır.

Düzenlenen yeni doğal gaz piyasasında çapraz sübvansiyonun kaldırılması, ayrıştırılmış piyasa faaliyetlerinde belirlenen kriterlere göre tarifelerin belirlenip uygulanması

ve rekabete aykırı düşecek uygulamalara son verilmesi zorunluluk arz etmektedir. BOTAŞ da bu piyasada faaliyet gösteren bir kuruluş olarak piyasa koşullarını dikkate alarak OSB'lere doğal gaz satış fiyatındaki indirim oranını %1'e düşürmüştür.

Yukarıda da ifade edildiği üzere 4646 sayılı Kanun, ikincil mevzuat ve EPDK Kurul Kararları ile düzenlenen doğal gaz piyasasında EPDK'dan aldığı Lisanslarla faaliyetlerini sürdüren BOTAŞ, yaptığı uygulamaları 4646 sayılı Kanun ve ikincil mevzuata gereği yapma mecburiyetinde olup, serbest piyasa koşullarında kendine tanınan yetki ve sorumluluklar dahilinde işlem tesis etmektedir.

BOTAŞ, mevzuat gereği doğal gaz toptan satış fiyatlarını her ay belirlemekte ve uygulamaktadır. OSB Bölgeleri ile imzalanan sözleşmelerde de BOTAŞ'ın tarifelerde bir değişiklik yapması durumunda değişiklik yaptığı tarihten itibaren yeni fiyatların geçerli olacağı hükmü yer almaktadır.

Diğer tüm müşteriler gibi OSB'ler de sözleşme bitiş tarihlerinde, yeni sözleşme dönemi için çekiş bildirimini yapmaktadırlar.

BOTAŞ, bugüne kadar izlediği satış ve fiyatlandırma politikasında daima tüketicilere kaliteli ve ucuz gaz arzı sağlamayı amaçlamıştır. İçinde bulunduğumuz 2008 (Nisan) dönem itibarıyla doğal gazın alternatif yakıtlarla birim enerji bazında fiyat mukayesesini yapacak olursak, doğal gaz yaklaşık olarak Fuel Oil'den % 54, Motorin'den % 78, Kalorifer Yakıtından % 67 ve LPG'den % 78 daha ucuzdur.

OSB'ler ile ilgili yeni tarife uygulamasında, bir sanayi tesisinin doğal gaza dönüşmek üzere yaptığı yatırım (bağlantı hattı, istasyon, tesis içi şebeke ve sistem dönüşümü) bedelinin doğal gaz kullanımından sağlanan yıllık tasarruflar ile 1-2 yıl içinde geri kazandığı, 4646 sayılı Kanunu uyarınca EPDK'nın şehir dağıtım yetki ve sorumluluğunu sadece dağıtım şirketlerine verdiği, doğal gaz piyasasına yeni tedarikçilerin girmeye başladığı ve serbest bir piyasanın oluştuğu dikkate alınmıştır.